

Folkhälsomyndigheten

Det lokala och regionala ANDTS- förebyggande arbetet – vad visar Länsrapportens undersökning 2024?

Syftet med Länsrapportens undersökning och resultatredovisning

1. Uppföljning av genomförandet av den nationella politiken inom området alkohol, narkotika, tobak och nikotin samt spel om pengar (ANDTS) på regional och lokal nivå (Folkhälsomyndighetens instruktion)
 2. Uppdrag att stödja genomförandet av ANDTS-politiken 2022–2025 (Regeringsuppdrag S2021/03341(delvis))
-

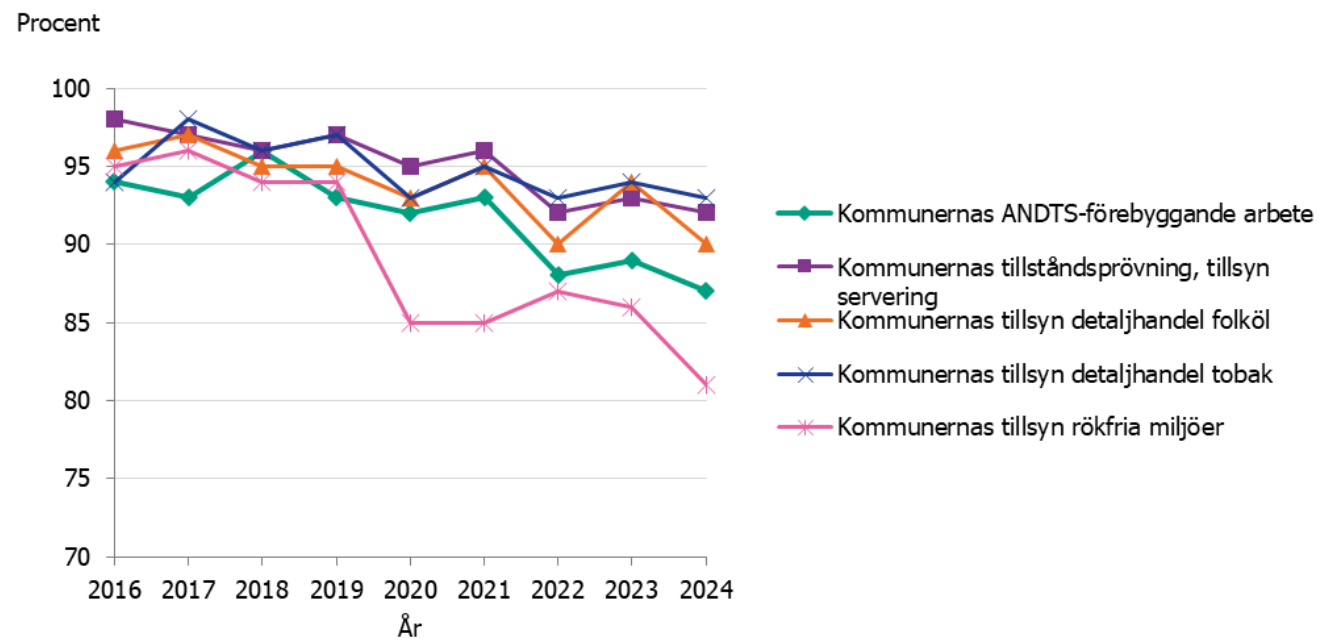
Vad är Länsrapportens undersökning?

- Årlig totalundersökning, 10 webbaserade enkäter
 - Omfattar 21 länsstyrelser, 290 kommuner och 14 stadsdelar (Stockholm)
 - Frågeområden
 - Hälsofrämjande och förebyggande ANDTS-arbete
 - Tillsyn enligt alkohollagen
 - Tillsyn enligt lagen om tobak och liknande produkter
-

Vad frågar vi om?

- Organisation och ansvar
 - Resurser
 - Samverkan och nätverk
 - Policyarbete
 - Åtgärder, insatser och metoder
 - Uppföljning och utvärdering
-

Svarsfrekvenser kommuner 2016–2024 (%)

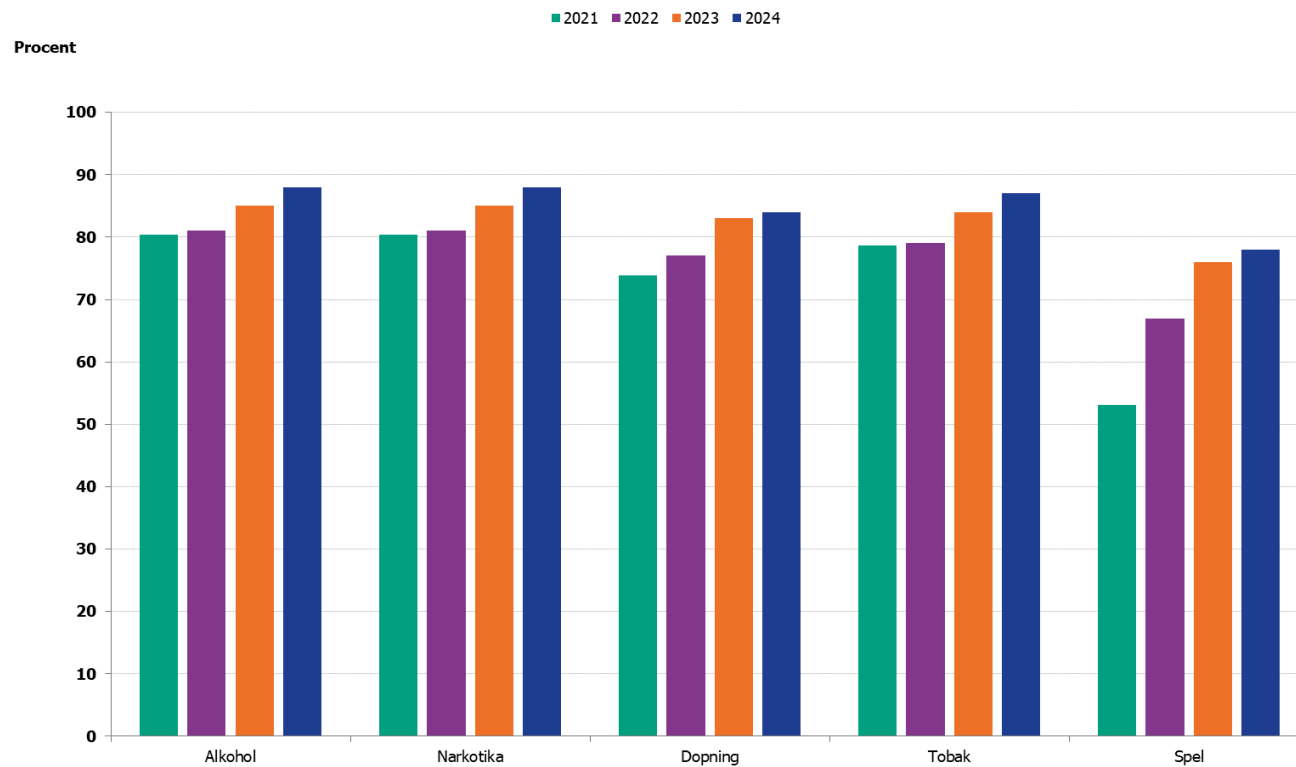

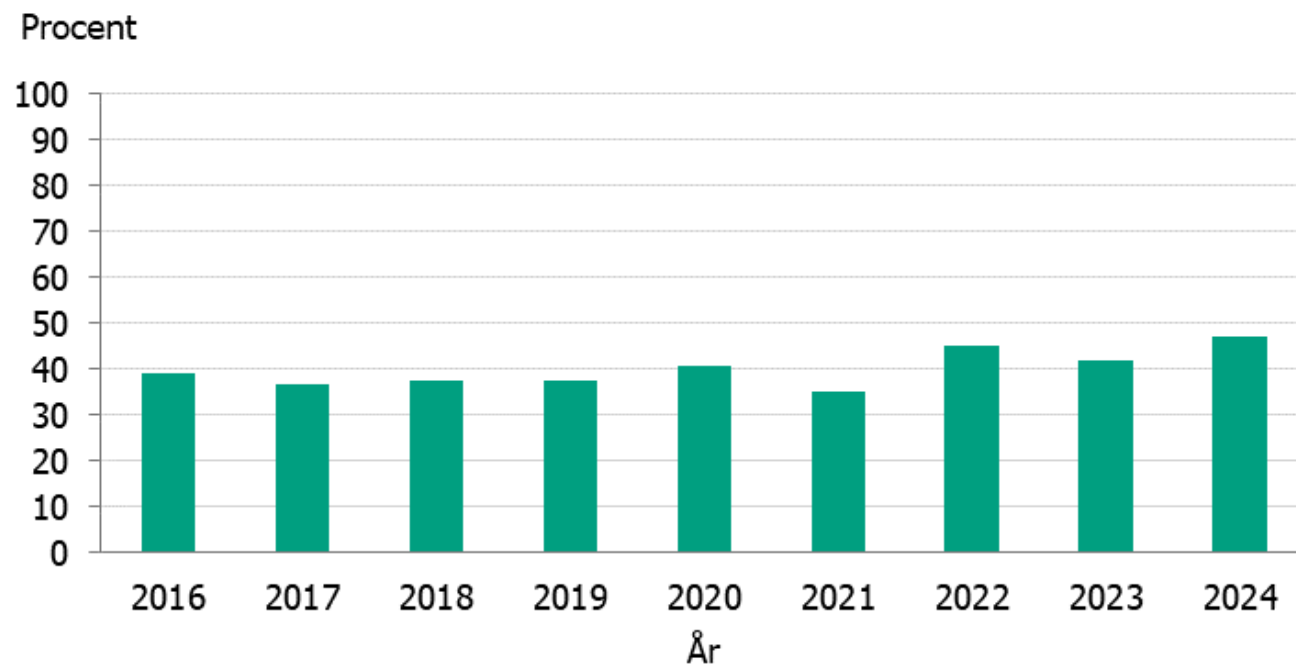
Folkhälsomyndigheten

LRU 2024 ett urval av resultat

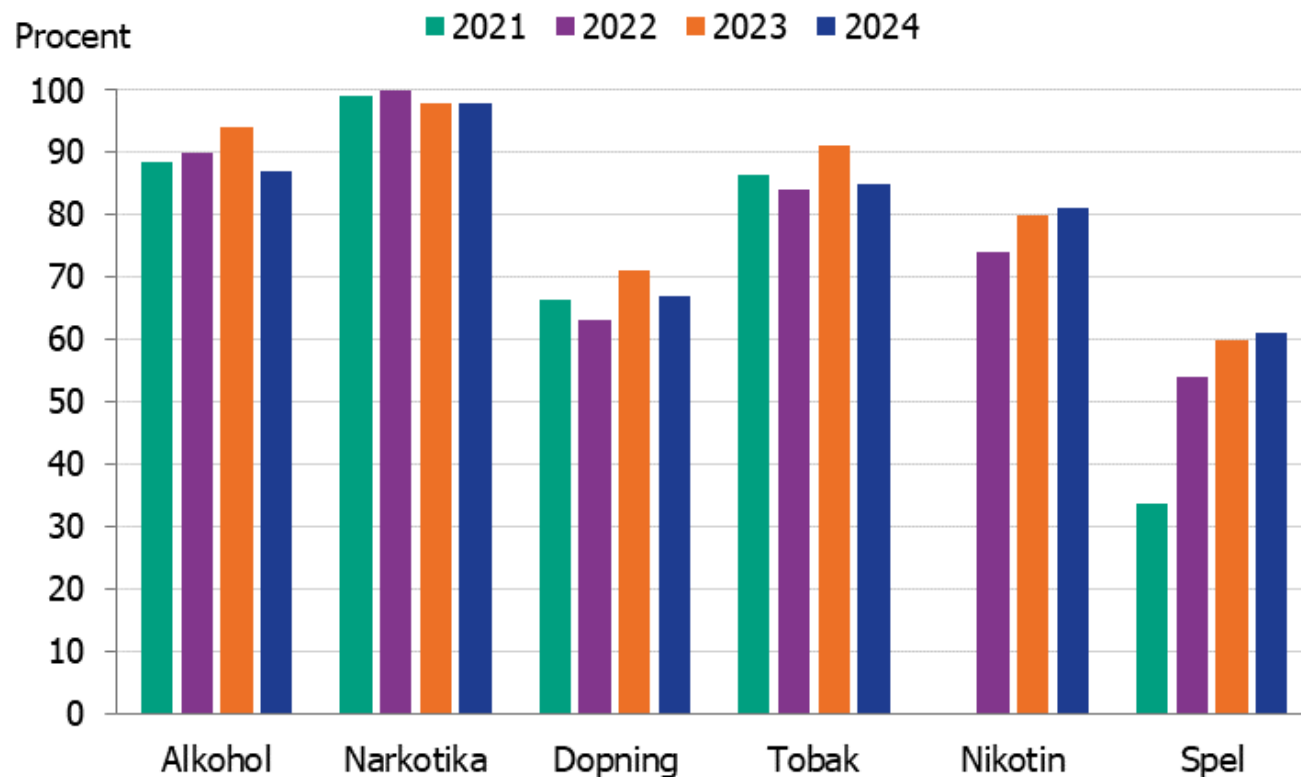
Andel kommuner som inkluderat A, N, D, T och S i en samordningsfunktion 2021–2024

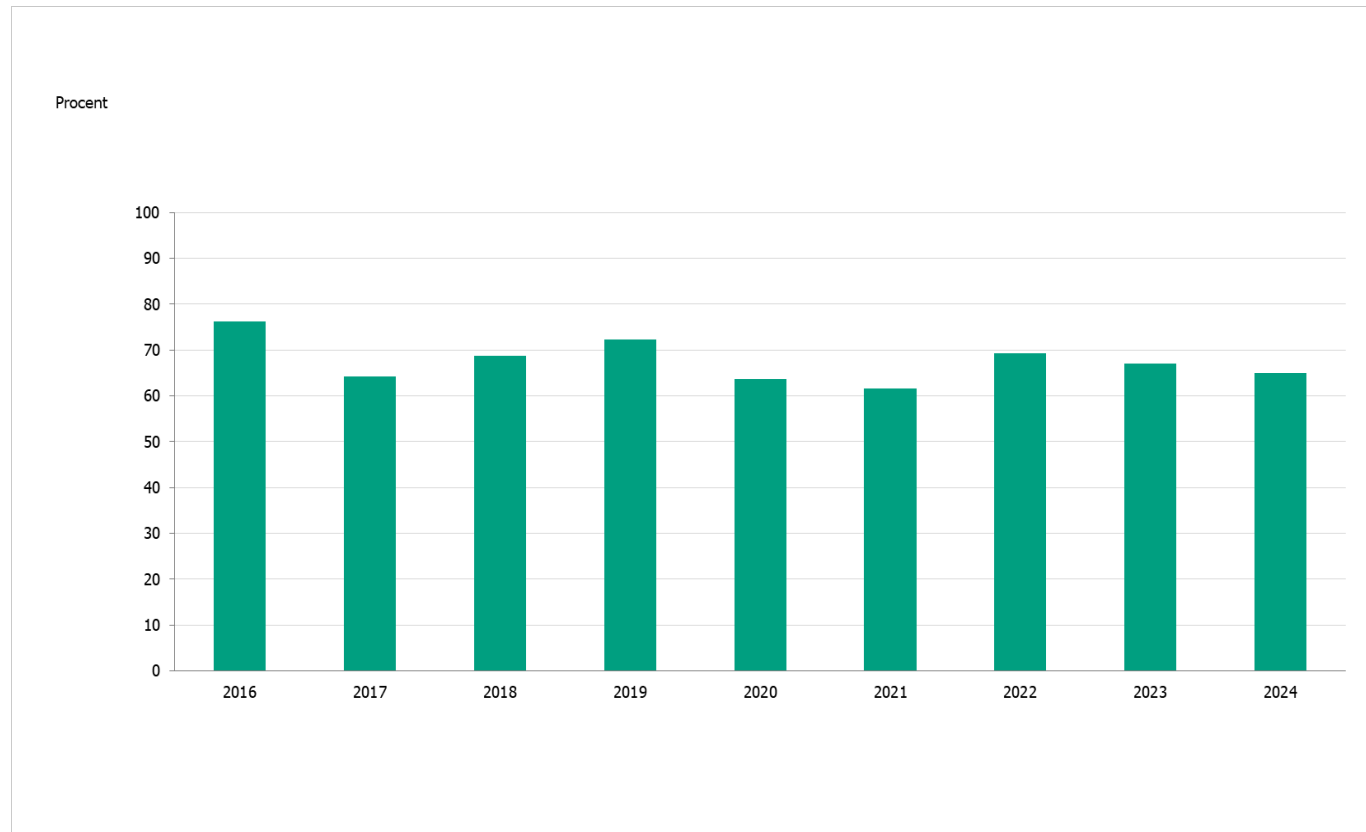
Andel kommuner som gjort en kartläggning av ANDTS-användning och skador 2016–2024

Andel av de kommuner som kartlagt ANDTS-användning och skador 2021–2024 inkluderade respektive område i kartläggningen

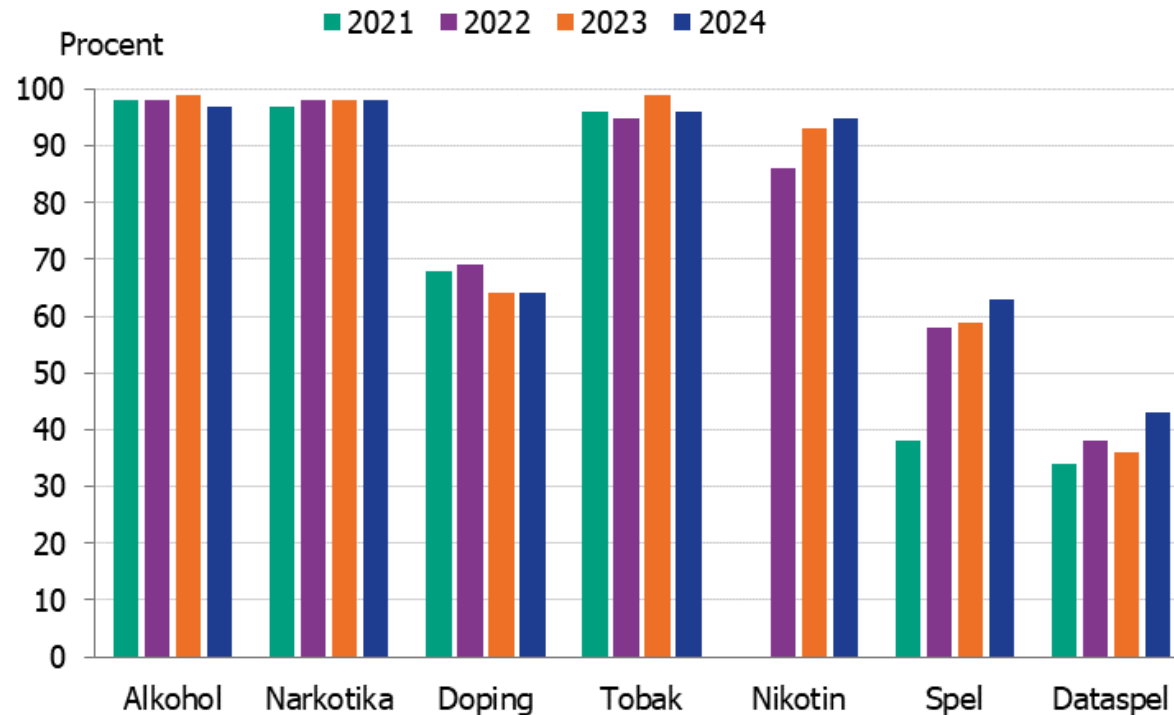

Andel kommuner som kartlagt skolelevers ANDTS-användning 2016–2024

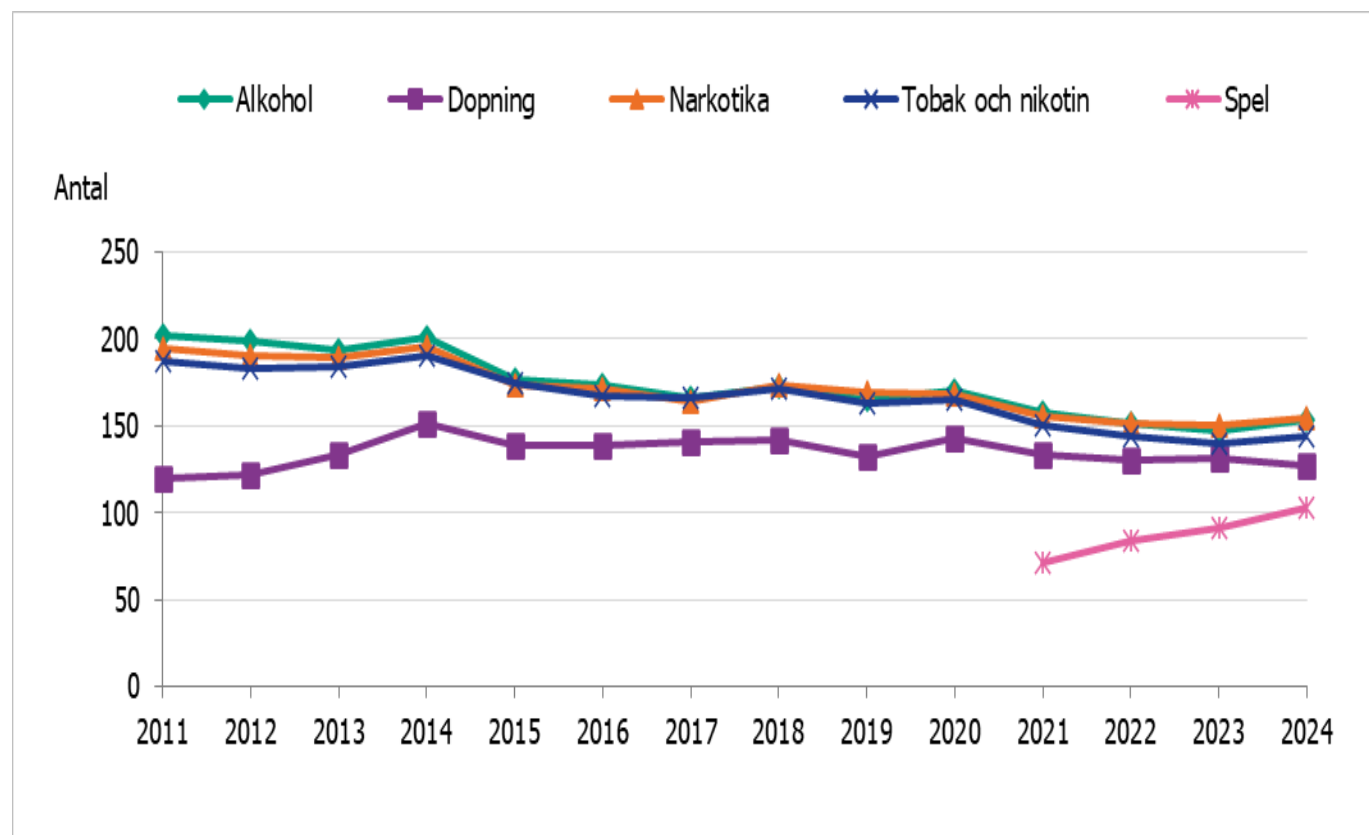
LÄNSRAPPORTENS UNDERSÖKNING 2016–2024

Andel av de kommuner som kartlagt skolelevers ANDTS-användning 2021–2024 inkluderade respektive område i kartläggningen

LÄNSRAPPORTENS UNDERSÖKNING 2021–2024

Antal kommuner som har politiska program som rör ANDT och S 2011–2024

LÄNSRAPPORTENS UNDERSÖKNING 2011–2024

Med politiskt program avses övergripande styrdokument där kommunens arbete med hälsofrämjande och förebyggande insatser på ANDTS-området beskrivs. Insatserna kan omfatta hela eller delar av ANDTS-området.

Jämförelse av kommunernas policyer kring ANDTS

- Kommunen som arbetsgivare har en policy
 - för spel om pengar – 11 %
 - som rör alkoholfri arbetstid – 87 %
 - som rör rökfri arbetstid – 82 %
 - ANDTS-policy i kommunala gymnasieskolan – 144 kommuner (57 %), spel om pengar ingår i 58 kommuner (23 %)
 - Idrottsföreningar i kommunen måste ha en policy som inkluderar spel om pengar för att få föreningsbidrag – 8 %
 - Idrottsföreningar i kommunen måste ha en alkohol- och/eller drogpolicy för att få föreningsbidrag (ANDT-policy) – 45 %
-

Samverkan mellan myndigheter

- 170 kommuner hade ett regelbundet eller formaliserat samarbete med andra myndigheter gällande det hälsofrämjande och förebyggande ANDTS-arbetet under 2024.
 - Kommunen uppgav främst samverkan kring spel om pengar med länsstyrelserna (125), med andra kommuner (88), Polismyndigheten (55), hälso- och sjukvården (54) och högskola/universitet (10). Det var mindre än 10 kommuner som uppgav samverkan med Spelinspektionen, Kronofogden, Konsumentverket eller andra myndigheter.
-

Insatser för tidig upptäckt

- Insatser som bygger på samverkan (polis, öppenvård, socialtjänst, skola och föräldrar) för tidig upptäckt av
 - problem med spel om pengar bland unga/unga vuxna – 36 %
 - alkoholanvändning bland barn och unga – 79 %
 - narkotikaanvändning bland unga/unga vuxna – 85 %
 - användning av dopningsmedel bland unga/unga vuxna – 42 %
 - Insatser inom socialtjänst kopplade till tidig upptäckt av
 - problem med spel om pengar – 27 %
 - riskbruk av alkohol – 53 %
 - Utbildning av kommunal personal som möter barn och ungdomar, kopplat till tidig upptäckt – 49 %
-

Insatser – några fler spelspecifika resultat

- Strukturerade (skol)program för att förebygga problem med spel om pengar – 7 kommuner (3 %)
 - Aktivt arbete mot media för att fästa särskild uppmärksamhet på frågor om spel om pengar – 25 kommuner (10 %)
 - Åtgärder som relaterar till spel om pengar inom idrotten, t.ex. inom supporterklubbar och föreningsliv (inkl. insatser för ledare), samt för aktiva utförare i alla åldrar – 14 kommuner (6 %)
 - Information och utbildning till föräldrar om spel om pengar – 39 kommuner (16 %)
 - Åtgärder för att förebygga problem med spel om pengar och skuldsättning – 50 kommuner (20 %)
-

Huvudresultat

- Det spelförebyggande arbetet i form av kommuner som har inkluderat spel i kartläggningen av skolelevers ANDTS-användning samt spel inkluderat i ANDTS-policy i kommunala gymnasieskolan har till viss del förstärkts men är fortfarande efter övrigt ANDTS-arbete
 - Att kommunen som arbetsgivare har en policy för spel om pengar samt att de har kartlagt ANDTS-användning och skador står kvar på liknande nivå
 - Det spelförebyggande arbetet i form av insatser inom socialtjänst kopplade till tidig upptäckt av problem med spel om pengar har försvagats.
-

Det spelförebyggande arbetet behöver utvecklas och stärkas

- Utveckla de strukturella förutsättningarna för lokalt spelförebyggande arbetet genom
 - samordning som inkluderar spel om pengar
 - styrdokument och policyer som tar upp spel om pengar
 - samverkan med andra aktörer för ett spelförebyggande arbete.
 - Inkludera spel om pengar i lokala kartläggningar av användning och problem, hos skolelever och i befolkningen.
 - Arbeta med tidig upptäckt inom socialtjänst
 - Se över och utveckla spelförebyggande insatser som möter behoven.
-

Spelprevention.se

